

Tnejil Tu'j Pegr

Pegr tb'i jun tsanjil Jesús, a kub' tz'ib'in te u'j lo, a xi sma'n kye nimil kysipin kyib' toj tx'otx' te Asia Menor, qu'n otaq chi okx toj joyb'il ex yajb'il noq tu'n tpajjo kynimb'il. Nimxix nq'uqb'in Pegr kyk'u'jjo nimil, ex ntzaj tna'n kye tze'n xi klete tu'n Dios; exsin tzaj tq'o'n jun q'uq'b'il kyk'u'j noq tu'njo tkyimlin ex tjawlintz anq'in Crist. Ex atzin q'uqb'il kyk'u'jjo, a tulil qAjaw tkab' majin q'ilkye, tu'n kyxi' toj kya'j najal tuk'a te jun majx. Ayetzin nimil lu'n, qu'n n-iky'x yajb'il kyu'n noq tu'n tpaj Jesucrist, ex at kyoklin ti'jjo tqoptz'ajiyil, aj tul juntl majl (4:13; 5:1).

Toj tkyaqiljo yol tojjo u'j lu'n, ntzaj t-xnaq'tzin Pegr, tu'n t-xi qi'n jun qchwinqil tb'anil tu'n tok te jun yekb'il kywutz txqantl, tze'nkuxjo tb'anil txokb'il ma tzaj tq'o'n Dios qe. Ayetzin nimil b'a'n tu'n tkyij kytzaqpi'n a jni' nkub' kyb'inchin nya wen, tej na'mxtaq kynimin ti'j qAjaw; exsin kxel kyi'ntz jun kychwinqil saqxix wen, tu'ntzintla nti' jun yolb'il kyi'j kyu'n xjal nya nimil. Ex nxi tq'o'n Pegr tumil kye junjun ch'uq xjal toj Ttanim Dios, a tze'nku kye aq'nil, ex kye chmilb'aj, ex kye tij xjal ex kye ku'xin. Ex at juntl tumil, qa wen tu'n kykub' qnimin aj kawil. Tib'aj tkyaqiljo lo, ntzaj tna'n tu'n tkub' qb'inchin tkyaqil tuk'a qk'u'jb'il qxol.

Jun q'olb'il tu'n Pegr

¹ Ayi'n Pegr jun tsanjil Jesucrist;* nxi ntz'ib'inji'y u'j lu'n kye'y, a ayi'y kysipin kyib'a tu'n tpaj kynimb'ila,* ex ma chi oka te b'etin xjal toj tx'otx' te Ponto, Galacia, Capadocia, Asia ex Bitinia. ² Ayi'y o chi jaw sk'o'n tu'n qMan Dios, a tze'nkuxjo t-xim attaq te tnejil, noq tu'n kysaqixa tu'n Xewb'aj Xjan, tu'ntzintla tkub' kynimi'n, ex tu'n kyoka tz'aqe tu'n tchky'el Jesucrist. Noqit nim t-xtalb'il ex tnuk'b'il kyib'aja toj tkyaqil.

Ajo t-xilin kolb'il

³ Qo nimsin tb'i tDios ex tTata qAjaw Jesucrist, qu'n noq tu'n tq'aq'b'il tk'u'j, tzaj tq'o'n tumil tu'n qitz'je tkab' majin, noq tu'n tjawlintz anq'in Jesucrist kyxol kyimnin.* A tzaj q'o'nte nim q'uqb'il qk'u'jjo toj qchwinqil tzalu'n twutz tx'otx', ⁴ ex a ktzajil q'o'nte jun qetzb'il te jun majx, a k'u'n tu'n Dios toj kya'j, tu'ntzintla mi xitje, ex tu'n mi yaje, ex tu'n mi molje. ⁵ Ex noq tu'n kynimb'ila ti'j Dios, aku Dios nkron kye'y tuk'a tkyaqil tipin, tu'ntzintla tlajetjo kolb'il, a b'antnin tu'n, ex ktzajil tyek'in, aj tpon b'aj tq'ijil.

⁶ Tu'npetzi'n, nimx nchi tzalaja, exla qa il ti'j tu'n tiku'x yajb'il kyu'n toj jte'b'in q'ij. ⁷ Ajo n-iky'x kyu'n ja'lin, tze'nku jun q'aq' te saqsbil kynimb'ila, ikyxjo tze'nku q'anpwaq il ti'j tu'n tsaqix tu'n q'aq'. Me atzin kyinimb'ila nimxixtl toklin tze'nku q'anpwaq, qu'n atzin q'anpwaq knajil, me atzin kynimb'ila kyel te' te jun majx. Ikytzin kyeji'y kynimb'il tze'nku te q'anpwaq, aj

---

* **1:1** Mt. 4:18; Mr. 1:16; Lc. 5:1-11   * **1:1** Sant. 1:1   * **1:3** Jn. 3:3-7; Ro. 6:4-13

tsaqix tu'n q'aq'; qa ma chi we'y toj tkyaqiljo n-iky'x kyu'n, axte Dios k-yolil wen kyi'ja, ex kjawil tnimsin kyb'iy, ex ktzajil tq'o'n nim kyokli'n, aj tul Jesucrist juntl maj. ⁸ Exla qa na'm kylontiy, me ma qe kyk'u'ja ti'j; exla qa nti' tzalu'n twutz tx'otx' tu'n kyka'yi'n ti'j ja'lin, me at kynimb'il a ti'j,* ex nim nchi tzalaja tuk'a jun t-xilin tzaljb'il, a nti' tumil tu'n tb'ant kyz'ma'ntey tkyaqil, ⁹ qu'n nkyk'mo'nji'y ajo t-xilin kynimb'il, a kolb'il te jun majx.

¹⁰ Kyojjo q'ij ojtxe, aye yolil Tyol Dios, aye i k'mo'nte Tyol, nim i xpich'in ti'j, ex i jyo'n ti'jjo t-xilin kolb'il, a tu'ntaq xi tq'o'n Dios kye'y tu'n t-xtalb'il. ¹¹ Nimx i xpich'in ti'j, tu'n tel kyniky'te, ankye ex jtojtzin b'ajjo a otaq tzaj tq'ma'n T-xew Crist, a Xewb'aj Xjan, toj kyanmin, tej t-xi tq'ma'n qa iltaq ti'j tu'n tky'x yajb'il tu'n Crist, ex yajxi tu'n tjaw nimsit tb'i, tb'ajlinxi' yajlajtz. ¹² Me mix kanine kynab'l tu'n tel kyniky' ti'jjo t-xilin lo, qu'n tzaj tq'ma'n Dios kye, qa nya te kyex nchi ajb'inetaq toj kyaq'in, qala' te qe ja'lin, qu'n i yolin ti'j a na'mtaq tel kyniky' ti'j. Me atzin ja'lin, ayetzin kye' ma tz'el kyniky'a ti'j, kyu'njo aye nchi yolin ti'jjo Tb'anil Tqanil kolb'il, noq tu'n Xewb'aj Xjan, a tzaj sma'n toj kya'j. Nimxix t-xilinjo lo; majqexpe kye angel kyaj tu'n tel kyniky' te.

Jun txokb'il tu'n Dios tu'n qok xjanxix toj tkyaqil

¹³ Tu'npetzi'n, kyximinkuxixsi'n wen alkye k'wel kyb'inchi'n. Kytzyumtzin kyib'a, ex kyinxsin jun kychwinqila tz'aqle. Qexsin kyk'u'ja ti'jjo a ktzajil tq'o'n Dios tu'n t-xtalb'il,

---

* **1:8** Jn. 20:29

aj tul Jesucrist juntl maj. ¹⁴ Kyniminkuy Dios tze'nqeku k'wal te kytata: Mi txi kyq'o'n kyib'a tojjo kyachb'ilá, a attaq, tej na'mtaq tel kyniky'a te Dios. ¹⁵ Qala', chi b'et-xixa toj jun tumil xjanxix toj kychwinqila, qu'n ate Dios, a xtxkon kye'y, tu'n kyxi lipe'y ti'j, xjanxix te'. ¹⁶ Ikytzi'n tze'nku ntq'ma'n toj Tu'jil Tyol Dios: Chi okxa xjan, qu'n xjanqin we'ch.*

¹⁷ Ex qa ma tz'ok kyq'o'n Dios te kyMa'n, kyna'ntzi'n qa kchi okilxjal toj xjelb'il tu'n, a mi n-ok tka'yin kytenxjal, qala' kkawil jikyinxix wen. Tu'npetzi'n, chi b'ettzintza toj tchewil Dios tkyaqil q'ij, qu'n ma chi oka te jun b'etin xjal tzalu'n twutz tx'otx', noq tu'n tpaj kynimb'ilá ti'j Crist. ¹⁸ Qu'n ate Dios ma klon kye'y tojjo kychwinqila, a nti'taq tajb'in, a tze'nku tzaj kyyek'in ojtxe kyxe'chila. Qu'n b'i'nxix kyu'n, qa a chojb'il tejo kolb'il mix chjete tuk'a jun ti', a kb'ajil, tze'nku q'anpwaq mo saqpwaq; ¹⁹ qala' tuk'a tchky'el Crist, a tb'anilxix te jun majx, a xi q'oyit te chojb'il qil twutz Dios, tze'nku jun tal tal rit te oyaj twutz qMan, a tz'aqe, ex nti' tky'i. ²⁰ Qu'n ate Crist jaw tsk'o'n Dios, tu'n tok te chojb'il qil, a na'mxtaq tkub' tb'inchin tkyaqil tch'iysb'in. Me tzmax tzalu'n, a ch'ix tjapin b'aj tq'ijil, ma kub' tyek'in tib', noq tu'n kyel wena. ²¹ Qu'n noq tu'n Crist, o chi nimi'n ti'j Dios, a jatz anq'in kyxol kyimnin, ex ma jaw nimsin tu'n Dios, tu'ntzintla ajo kynimb'ilá ex q'uqb'il kyk'u'ja tu'n tten ti'j Dios.

²² Atzin ja'lin, noq tu'n ma kub' kyniminji'y Tb'anil Tqanil, ma chi saqixa tu'n, tu'ntzintla

---

* ^{1:16} Lv. 11:44-45; 19:2

ttenxix kyk'u'ja kyi'j txqantl nimil. Tu'npetzi'n, kyk'u'jlimtzin kyib'tza nimxix jun tuk'a juntl, tuk'a tkyaqil kyanmi'n. ²³ Qu'n ma chi itz'ji'y tkab' majin, nya tu'n jun kytatiy tzalu'n twutz tx'otx', a kkyimil; qala' tu'n Tyol Dios, a itz', ex ktenb'il te jun majx.* ²⁴ Qu'n ikytzin ntq'ma'n toj Tu'jil Tyol Dios:

Tkyaqilxjal ikyxjo tze'nku tal k'ul.

Ex ajo kyb'inchb'in ikyxjo tze'nku t-xmakil k'ul.

Qu'n atzin te k'ul ktzqijil,

ex atzin t-xmakil k-elil tz'aq.

²⁵ Me metzin te' Tyol qAjaw ktenb'il te' te jun majx.*

Ex atzin yol lo, a Tb'anil Tqanil kolb'il, a nyolajtz kyxola.

2

¹ Tu'npetzi'n, kytzaqpinkjtzinji'y tkyaqiljo nya b'a'n, ex jni' sb'u'b'l, junx tuk'a xmiletz'il, exsin lo'chj k'u'jb'aj ex tkyaqil iqj yol. ² Ex chi okxa tze'nku jun ne'ë n-oq' ti'j tmii'ë, tu'n tch'iy. Ikytz-intla kyeji'y kyjyomtzinji'y Tyol Dios, a tz'aqle, tu'ntzintla kych'iya ti'jjo t-xilin kolb'il, ³ qu'n ma kyniky'b'iy qa ate qAjaw tb'anilxix.*

Jesús, a Ab'j itz'xix, tu'n tch'iy Ttanim tib'aj

⁴ Chi laq'etza tk'atz qAjaw, a Ab'j itz'xix, a s-el kyi'jlinxjal, nyakuj nti' tajb'in toj kywutz, me tb'anilx twutz qMan Dios, ex sk'o'nxix tu'n.

⁵ Ikyqetzin kyeji'y tze'nku ab'j itz', kyja' ky-jaw ch'iysi'n tu'n kyoka te tja qMan, a b'inchin

---

* **1:23** Jn. 3:3-7; Sant. 1:18; 1Pe. 1:3   * **1:25** Is. 40:6-8   * **2:3**
Sal. 34:8

tu'n Xewb'aj Xjan; ex tu'n kyoka te jun ch'uq pale xjanxix, tu'n kyxi kyq'o'n oyaj tuk'a tkyaqil kyanmi'n, a ntzalaj qMan Dios kyi'j, noq tu'n Jesucrist. ⁶ Qu'n ikytzi'n ntq'ma'n Dios toj Tu'jil Tyol kyjalu'n:

K'wel nq'onji'y Ab'j toj tnam Sion,
a nimxix toklin te tq'uqiljo ja.

Atzin Ab'j lo, sk'o'nxix wu'n ex tb'anilxix.

Alkyejo knimil ti'j, nlay tz'el toj tx'ixewch.*

⁷ Atzin ja'lin, ayi'y, a ma chi nimi'n ti'j, atzin Ab'ijo tb'anilxix, me ankye qe, a mi chi nimin ti'j, kchi okil tze'nku ntq'ma'n toj Tu'jil Tyol Dios:

Atzin Ab'j, a s-el kyi'jlin b'inchil ja, ma tz'ok te nimxix toklin te tq'uqil tħkyin,*

⁸ ex ma tz'ok te jun Ab'j te toljsb'il, ex tu'n kyjaw takpajxjal ti'j.*

Ex kchi jawil toljxjal ti'j, tze'nku t-xim Dios, qu'n mi xi kynimin Tb'anil Tqanil.

Aye nimil etzinqe tu'n qMan Dios

⁹ Me metzin kye' ma chi oka te jun tyajil sk'o'nxix tu'n Dios, a Nmaq Kawil toj kya'j, ex te pale tu'n tajb'in te, ex te jun ch'uq xjal xjanxix,* ex te jun tnam, a teku Dios,* tu'ntzintla t-xi kyq'ma'nji'y a tb'anil t-xilin Dios,* a xtxkon kye'y tu'n kyetza tojjo tqxopinil il, tu'n kyokxa tojjo tspiky'emil te jun majx.* ¹⁰ Qu'n ojtxe, nti'taq kymujb'il kyib'a, me atzin ja'lin, ma chi oka te Ttanim Dios. Ex ojtxe, na'mtaq tu'n tyek'in te Dios

* **2:6** Is. 28:16   * **2:7** Sal. 118:22   * **2:8** Is. 8:14-15   * **2:9**

Ex. 19:5-6   * **2:9** Deu. 4:20; 7:6; 14:2; 26:18; Tit. 2:14   * **2:9** Is.

43:21   * **2:9** Is. 9:2

tq'aq'b'il tk'u'j kyi'ja, me atzin ja'lin ma tzaj q'aq'in tk'u'j kyi'ja.*

Chi b'et-xixa toj tumil, tu'n kyajb'i'n te Dios

¹¹ Ayi'y werman, nimx nk'u'ja kyi'ja, ayi'y nyakuj b'etin xjalqi'y tzalu'n twutz tx'otx'. Nchin kub'sin nwutza kye'y, tu'n tkub' kytzyu'n kyib'a ti'jjo kyachb'ila, a nya wen, a nchi q'ojin ti'j kyanmi'n. ¹² Ex chi b'et-xa toj tumil kyxoljo nya nimil. Ikytzi'n, exla qa nchi yolb'in kyi'ja, a nyakuj aj ilqi'y, me k-okil kyka'yin ajo kyb'inchb'i'n wen, ex kchi nimsil tb'i qMan Dios, aj tpon q'ij tu'n kynimin.

¹³ Kyniminqekuji'y tkyaqil kawb'il tzalu'n twutz tx'otx', qu'n tu'n nimilqi'y; tze'nku te nmaq kawil, noq tu'n toklin nimxix, ¹⁴ ex ikyxjo kye aj kawil, a sma'nqe tu'n, tu'n kykub' kawitjo b'inchil il, ex tu'n kyyolin wen kyi'jjo aye nchi b'inchin b'a'n.

¹⁵ Qu'n ate Dios taj tu'n tkub' kyb'inchinji'y wen, tu'ntzintla mi chi kyb'inxjal kyyoljo, a nchi yolb'in kyi'ja, aye' nti' kynab'l, ex nti' tumil kyyol. ¹⁶ Qu'n tzaqpinqi'y tjaq' kawb'il tu'n kyb'inch'i'n tze'nku kyaja, me mi tz'ajb'i'n tzaqb'ib'l lu'n kyu'n, tu'n kyb'inch'i'n il; qala' chi anq'i'n tze'nku jun taq'nil qMan Dios. ¹⁷ Kyq'onksi'n nimb'il te tkyaqil. K'u'jlinqekji'y jni' nimil. Tenxit tchewil Dios kyi'ja. Ex kyniminkuji'y nmaq kawil.

B'a'n tu'n tiku'x yajb'il qu'n tze'nku te Crist

¹⁸ Ayi'y aq'nil, kyniminkutzinji'y tajaw aq'untl, nya noq o'kxjo kye wenqe kye'y, ex tb'anilqex toj kywutza, qala' ikyxjo kye, a kujqe. ¹⁹ Qu'n wenxix

---

* **2:10** Os. 2:23

te' twutz Dios, qa ma tziky'x yajb'il kyu'n, a nya toj tumil, noq tu'n nimilqi'y ti'j Dios. ²⁰ Me qatzin qa ma kub' kyb'inchinji'y nya wen, exsin qa ma chi ok laqtzi'n tu'n tpajjo lo, ¿Ma okpela chi ela wena twutz Dios tu'n tikit'x kyu'n? Me qa cheb'e nkub' kypa'nji'y yajb'il, noq tu'n kyb'inchinji'y wen, axixpente wenjo twutz qMan Dios. ²¹ Qu'n tu'npetzi'n, ma qo tzaj ttxko'n Dios tu'n tikit'x qu'n, tze'nku te Crist nim ma tziky'x tu'n, noq tu'n qpaj; ex tu'njo lo, ma tzaj tq'o'n jun yek'b'il qe. ²² Qu'n nti'x jun til kub' tb'inchin, ex mix jun maj kub' tsb'u'n jun a'la.* ²³ Ex tej s-ok yiso'n, ex mi s-aj ttzaq'win tuk'a yasb'il; ex tej s-iky'x jni' yajb'il tu'n, mi xqanb'in kyi'jxjal; qala' noq xi toqxenin tib' te Dios, a Kawil tz'aqle tib'aj tkyaqil. ²⁴ Ate Crist xi iqin te' jni' qil tu'njo t-xmilil, tej tkyim twutz cruz, tu'ntzintla qkyimqe ti'j tkyaqiljo il, ex tu'n qanq'in toj jun chwinqil tz'aqle. Qu'n tu'n tky'ixjlb'in, ex tu'n tkyimlin twutz cruz, ma qo q'anit.* ²⁵ Ayetzin kye nchi b'ettaqa ojtxe tze'nqeku rit ma chi kyij naj.* Me atzin ja'lin, ma chi ul meltz'aja tuk'a Crist, a Kyik'lel kye'y, ex Ka'yil ti'j kyanmi'n.

3

Jun tumil kyejo mejeb'lin

¹ Ex ikyx kyeji'y xu'jlb'aj, kyniminkuji'y kych-mila,* tu'ntzintla qa at jun n-el ti'jlin Tyol Dios, aku kub' ti'j tnab'l, nya tuk'a jun yol, qala' noq tu'njo wen nb'ant tu'n, ² aj tok tka'yin chmilb'aj, qa nb'et t-xu'jil tuk'a junch'in tumil ex tuk'a

---

* ^{2:22} Is. 53:9   * ^{2:24} Is. 53:5   * ^{2:25} Is. 53:6   * ^{3:1} Ef. 5:22; Col. 3:18

nim tnimb'il te. ³ Ex ajo kyb'inchb'in kyib'a, nya o'kxjo tu'n tq'ancha'lix, tze'nku tu'n tb'aj kyxyeb'in kywi'y, noq tu'n kyyek'in kyib'a, ex tu'n tokx kyq'o'n kyu'y te q'anpwaq, ex kyxb'ali'n wiylxix, noq tu'n kyel wena kywutzxjal.* ⁴ Qala' atzin kyb'inchb'in kyib'a, tu'n tyek'in t-xilin kyanmi'n, ajo tb'anilx tu'n mi naje, tze'nku jun kyanmi'n b'unin ex wenxix, a tb'anilxix twutz qMan Dios. ⁵ Qu'n ikytzi'n kyojjo q'ij ojtxe, ikytzin xi b'inchine kyib'jo xu'jlb'aj, aye' xjanqexix twutz Dios, ex ma qe kyk'u'j twutz. Ex ma kub' kynimin kychmil, ⁶ ikytzi'n tze'nku te Sara, kub' tnimin Abraham, ex xi tq'o'n toklin te tnejil.* Atzin ja'lin, ayetzin kye', ma chi oka te tal Sara, qa ma kub' kyb'inchinji'y wen, ex qa mi xi kyq'on kyib'a toj xob'ajil twutz tx'otx'.

⁷ Ex ikyxjo kye' chmilb'aj, tenxit kynab'la kyuk'a kyxu'jila, ex kyq'onktzi'n kyoklin,* qu'n nti'xix kyipin tze'nku kye ichin, ex at kyoklin junx kyuk'iy twutz qMan, ti'jjo ak'aj chwinqil, noq tu'n t-xtalb'il Dios. Kyb'inchinkuji'y lo, tu'n nti' jun ti'aku tz'ok miyo'nte kyna'j Diosa.

Ayejo n-iky'x kyu'n, noq tu'n tpajjo wen

⁸ Atzin ja'lin, noq tu'n tjapin b'aj nyola, kxel nq'ma'n tu'n kymujb'in te kyib'a kyxolxa tuk'a tzaljb'il, ex tuk'a tq'aq'b'il kyk'u'ja. Tenxit kyk'u'ja kyxolxa nyakuj kyitz'in kyib'a. Kymojim kyib'a kyxolxa tuk'a kymutxb'il kyib'a. ⁹ Qa ma tz'ok b'inchin jun nya wen mo jun yasb'il kyi'ja, mi tzaj kymeltz'i'n tuk'a juntl nya wen mo juntl yasb'il

---

* **3:3** 1Tim. 2:9   * **3:6** Gen. 18:12   * **3:7** Ef. 5:25; Col. 3:19

te t-xel. Qala', b'a'n tu'n t-xi kyqani'n tky'iwb'il Dios kyib'ajjo nchi b'inchin mib'in kyi'ja, qu'n ikyxjo kye', ma chi txoklajtza tu'n kyk'monteji'y tky'iwb'il qMan Dios. ¹⁰ Qu'n ikytzi'n ntq'ma'n toj Tu'jil Tyol Dios:

Ankye te' taj tu'n ttzalaj toj tchwinqil,
ex tu'n tten tkyaqil q'ij toj ttxutxjil,
il ti'j tu'n tjk'unte taq', tu'n mi yoline nya b'a'n,
ex tu'n mi sb'u'ne kyi'jxjal tu'n ttzi.

¹¹ B'a'n tu'n tel tpa'n tib' ti'jjo nya b'a'n,
tu'n tkub' b'inchitjo wen, ex tu'n tok tilil tu'n,
tu'n tknetjo nuk'b'il toj tchwinqil, ex tu'n
tok lipe ti'j.

¹² Qu'n axte qAjaw nka'yin kye, a tz'aqleqe, ex
nkub' tb'i'n kyna'j Dios.

Me ayetzin kye nchi b'inchin nya b'a'n, nq'oje
qAjaw kyi'j.*

¹³ ¿Ma atpela jun aku tz'ok b'inchin te jun
nya b'a'n kyi'ja, qa kukx tok tililjo kyu'n, tu'n
tkub' kyb'inchinji'y wen? ¹⁴ Exla qa ma tziky'x
yajb'il kyu'n, noq tu'njo kychwinqila tz'aqle, me
ky'iwlinqexixa tu'n qMan Dios.* Tu'npetzi'n, mi
chi xob'a te jun a'la, ex mi ja naj kynab'la. ¹⁵ Qala'
kynimsinksa tb'i Crist toj kyanmi'n, a kyAjawa,
tu'ntzintla b'antrin kyte'n, tu'n t-xi kytzaq'wi'n
tkyaqiljo nchi kanin qanilte ti'jjo q'uqb'il kyk'u'ja
at.* ¹⁶ Me kytzaq'winxa tuk'a jun yol b'unin ex
tuk'a jun kymutxb'il kyib'a. Chi b'et-xa toj tumil,
tze'nkuxjo ntq'ma'n Xewb'aj Xjan toj kyanmi'n,
tu'ntzintla ttzaj kytixewjo nchi yolb'in kyi'ja,

---

* **3:12** Sal. 34:12-16   * **3:14** Mt. 5:10   * **3:15** Col. 4:6; Eb. 3:6

noq tu'n tpajjo nimilqi'y ti'j Crist. ¹⁷ Qu'n tb'anilx te', tu'n tiky'x qu'n, noq tu'n qb'inchb'in wen, qa iky taj Diosjo, ex nya tu'n qb'inchb'in nya b'a'n. ¹⁸ Qu'n aku te Crist tz'aqlexix, ex iky'x kyimin tu'n, noq jun maj tu'n tpajjo qil, awo nya b'a'nqo, ex tu'n qpon ti'n tk'atz Dios. Twutzxix te' qa ma kyim t-xmilil, me atzin ja'lin, itz' noq tu'n Xewb'aj Xjan. ¹⁹ Ex tu'njo Xewb'aj Xjan, b'e'x xi' yolil Tb'anil Tqanil kyejo kyimnin jpu'nqekx tojjo kynajb'il kyimnin, ²⁰ aye' mi kub' kynimin Tyol Dios ojtxe kyojjo q'ij, tej tzmataq nb'inchin Noé ti'j arka, exla qa cheb'etaq n-ayo'n Dios kyi'j tu'n tajtz ti'j kyanmin. Me mix i nimine; qala' o'kxjo wajxaq kyb'aj i klet toj a'.* ²¹ Me atzin a' jun t-xilin yek'b'il te qe ja'lin tu'njo jawsb'il a'. Qu'n ma qo klet tu'njo tx'ajb'il qanmin tu'n Dios, ex nya noq tu'n tel ch'in tz'il ti'j qxmilil tu'n jun jawsb'il a' toj a'. Qu'n atzinjo jawsb'il a' lo, jun techil qa o txjetjo qanmin twutz Dios noq tu'n tjawlitz anq'in Jesucrist kyxol kyimnin, ²² a o japin toj kya'j kawil tuk'a qMan Dios tib'aj tkyaqil angel, jni' kawil, ex tkyaqil at kyipin, tu'ntzintla tkub' kynimin.

4

Qo b'et tze'nkuxjo taj Dios

¹ Qu'n ikytzi'n tze'nu te Crist, ma tziky'x tu'n toj t-xmilil, exsin ikyx kyeji'y b'a'n tu'n t-xi kyq'o'n kyib'a tu'n tiky'x yajb'il kyu'n, noq tu'n tpaj kynimb'ila. Qu'n alkye' ma tziky'x

---

* **3:20** Gen. 6:1–7:24

tu'n toj t-xmilil, tok tilil tu'n, tu'n tkyij ttza-qpi'n il, ² tu'ntzintla mi b'ete tojjo ch'ntl tch-winqil tzalu'n twutz tx'otx', a tze'nkuxjo tajb'il kyachb'ilxjal; qala' tze'nkuxitla' tajb'il Dios tuk'a. ³ Akuxjo ja'lin, a nkub' kyb'inchintaqa ojtxe, a tze'nkuxjo kytzeqb'ilxjal nya nimilqe. Qu'n iky-taqtzin nchi b'eteji'y tojjo jni' nya wen, ex nimkutaq n-el kyanmi'n ti'j, ex tx'ujtinelqi'y, ex manyor ky'a'jilqi'y, ex noqx nchex lipe ti'j tkyaqiljo il, ex nchi k'uli'n kywutzjo kywutzb'iyil junxil kydiosx-jal. ⁴ Me atzin ja'lin, nya wen n-ele toj kywutzx-jal, tu'n mi nchi b'ettla toj kyachb'il junx kyuk'a. Tu'npetzi'n, nchi yolb'in nya wen kyi'ja. ⁵ Me nya yajku kchi okil toj pa'b'in twutzjo Dios, a Kawil kyib'ajjo tkyaqil kyimnin, ex aye itz'qextaq. ⁶ Qu'n ayetzi'n, a o chi kyim, ma yolajtz Tb'anil Tqanil kye, tu'ntzintla tanq'in kyanmin tu'n Dios, exla qa ma kub' kyximinxjal qa nti' kyoklin tu'n kyanq'in tzalu'n twutz tx'otx'; ex b'e'x i kub' kyb'yo'n.

⁷ Qu'n ch'ix tu'n tjapin b'aj tq'ijil tzalu'n twutz tx'otx'; tu'npetzi'n, tenxix kynab'la, ex kytzyumtzin kyib'a, tu'n kyokxa toj na'j Dios. ⁸ Me tib'aj tkyaqiljo lo, axix il ti'jjo kyk'u'jb'il kyib'a, qu'n atzin kyk'u'jb'il kyib'a, knajsitil nim il tu'n.* ⁹ Kyk'momtzin kyib'a toj kyjay jun tuk'a juntl,* ex mi jawje kyk'u'ja kyxolxa. ¹⁰ Teyile junjun b'a'n tu'n tajb'in kye txqantl, a tze'nxjo toklin, a ma tzaj tq'o'n Xewb'aj Xjan, tu'ntzintla t-xi tsipi'n t-xtalb'il Dios teyile junjun atx taj te. Kyb'inchinkuy tkyaqiljo lo tze'nku jun tb'anil nejinel tib'aj aq'untl, a nximin wen ti'j tkyaqiljo

---

* **4:8** Pr. 10:12; 1Co. 13:7   * **4:9** Ro. 12:13

atx taj te. ¹¹ Ikytz'i'n, qa at jun at toklin tu'n tyolin, noqit yolin tze'nkuxjo Tyol Dios. Ex qa at jun at toklin tu'n tajb'in kye txqantl, noqit tz'ajb'in tuk'a tkyaqil tipin, tze'nkuxjo ma tzaj tq'o'n Dios, tu'ntzintla tkyaqiljo nb'ant, b'ant-xitla te nimsb'il tb'i Dios, noq tu'n Jesucrist, a nimxit tb'i toj tkyaqil tipin ja'lin ex te jun majx. Ikyxitjo.

Qa ma tziky'x qu'n tu'n tpaj qnimb'il

¹² Ayi'y werman, at nk'u'ja kyi'ja. Mi chi jaw ka'ylaja tu'n tkyaqiljo n-iky'x kyi'ja, nyakuj jun ti', a nti'taq tb'ajil. ¹³ Qala', chi tzalajxa tu'n n-iky'x kyu'n tze'nku s-iky'x tu'n Crist, tu'ntzintla kynojxa tuk'a tzaljb'il, aj tuljo tqoptz'ajiyil tulil.* ¹⁴ Ex qa ma chi ok yiso'n noq tu'n tpaj Crist, at tky'iwb'il kyib'aja, noq tu'n Xewb'aj Xjan kyuk'iy, a T-xew Dios nqoptz'aj wen. ¹⁵ Ex qa at jun kye' n-iky'x tu'n, me noqit nya tu'n tb'iyb'in, mo tu'n telq'b'in, mo tu'n jun il, ex nya tu'n tlimo'n tib'ti'jo a nti' toklin ti'j, qu'n kykyaqiljo lo n-iky'x kyu'n noq tu'nxjo kyb'inchb'in. ¹⁶ Me qa at jun n-iky'x tu'n, noq tu'n tpajjo tb'i Crist, mina jaw tx'ixwe tu'n; qala' b'a'n tu'n tnimsin tb'i Dios, qu'n tu'n at toklin tu'n tok tb'i te nimil ti'j. ¹⁷ Qu'n ch'ix tjapin tq'ijil tu'n qok qkyaqilx toj pa'b'in twutz Dios, ex kxel xkye kyxol nimil. Ex qa il ti'j tu'n tkawin Dios kyib'aj nimil, ¿Yajtzila kye, a mi xi kynimin Tb'anil Tqanil, a tzaj tq'ma'n Dios? ¿Ja'tzila kchi kanile?

Ikytz'i'n ntq'ma'n toj Tu'jil Tyol Dios: ¹⁸ Qa kuj ñi klete kye' tz'aqleqe, ¿Yajtzila kye nya wenqe ex b'inchil ilqe?*

---

* **4:13** Ro. 8:17; **1Pe. 4:1** * **4:18** Pr. 11:31

19 Tu'npetzi'n, aye n-iky'x kyu'n, tze'nkuxjo tajb'il qMan Dios, b'a'n tu'n tok tilil kyu'n, tu'n tkub' kyb'inchin wen, ex tu'n t-xi kyoqxenin kyanmin toj tq'ob' Dios, a Ch'iysilkye, qu'n kukx njapin b'aj Tyoljo.

5

Nxi tq'o'n Pegr tumil kye nimil

1 Atzin ja'lin, kxel nq'o'n tumil kye'y, ayi'y nejinel kyxol Ttanim Dios, qu'n ikyx weji'y, at wokli'n tze'nkuxjo kye'. Ex o chi nliji'y jni' iky'x tu'n Crist, ex knmujb'e wib'a kyuk'iy toj kya'j, aj tpon tq'ijil tqoptz'ajiyil Crist. **2** Ayi'y nejinel, kyka'yinktzinji'y nimil ti'j Dios, a oqxeninqe kye'y, tze'nu jun wen kyik'lel kyi'j trit.* Kyb'inchima tuk'a tkyaqil kyanmi'n, tze'nkuxjo taj Dios, nya noq tu'n at kyaq'i'n kyi'j, ex nya noq tu'n kykanb'in pwaq, qala' tuk'a tkyaqil kyajb'il. **3** Ex mi tz'ok kyq'o'n kyib'a te kyajawjo oqxeninqe kye'y; qala' tok tilil kyu'n, tu'n kyoka te jun yek'b'il kywutz. **4** Qu'n tu'ntzin aj tul Crist, ajo Tnejilxix Kyik'lel, ktzajil kytzyu'n jun oyaj tb'anilx, a mi b'aj, qala' kqoptz'ajiyil te jun majx.*

5 Ex ikyx kyeji'y, ayi'y ku'xinqe, kyniminqekuji'y at kyoklin kyib'aja. Ex kykyaqilxa, tu'n tkub' kymutxsin kyib'a jun tuk'a jun tl, qu'n ntq'ma'n toj Tu'jil Tyol Dios:

At tq'oj Dios kyi'jjo aye njaw kynimsin kyib',
me kxel tq'o'n t-xtalb'il kyib'ajjo mutxin kyten.*

---

* **5:2** Jn. 21:15-17   * **5:4** Eb. 13:20   * **5:5** Pr. 3:34; Sant. 4:6

6 Tu'npetzi'n, kymutxsinku kyib'a twutz Dios, a nimxix tipin, tu'ntzintla kyjaw nimsi'n tu'n, aj tpon tq'ijil.* **7** Kyoq xeninxji'y tkyaqiljo nb'aj kyk'u'ja ti'j toj tq'ob' Dios, qu'n nq'aq'in tk'u'j Dios kyi'ja.* **8** Tenxit kynab'la, ex kyka'yinktzin kyib'a, qu'n a tajaw il ajq'oj kyi'ja, ex nb'eteje kyi'jiliy jyol tumil tu'n kyb'aja tu'n, ikyx tze'nku jun b'alun ntzanin wen. **9** Chi we'kuxixa twutz toj kynimb'il, qu'n b'i'n kyu'n, qa kykyaqil nimil toj tkyaqil twutz tx'otx', ikyx n-iky'xjo kyu'n, tze'nkuxjo kye'. **10** Tiky'linxi ch'in yajb'il kyu'n toj jte'b'in q'ij, axte Dios, a tzaj q'o'nte t-xtalb'il kye'y, k-okil q'o'n kye'y tz'aqle, jikyinxix ex kujxix, tu'n mi yekje, a ma tzaj txkon kye'y, tu'n kyoka te tk'wal, ex tu'n kyxi' toj tqoptz'ajiyil kya'j te jun majx noq tu'n Crist. **11** Noqit tkyaqil tipin tuk'a, ja'lin ex te jun majx.

Jun yol tu'n tjapin b'ajo u'j lo

12 Ma kub' ntz'ib'inji'y kab'e tal nyola lo, noq tu'n Silvano,* jun tb'anil erman toj nwutza. Noq ch'in nyola, tu'n t-xi nnimsi'n kyk'u'ja, ex tu'n nkuj sinte nyola, qa twutzxixjo a t-xtalb'il Dios. Tu'npetzi'n, chi we'kuxixa toj.

13 Ajo Ttanim Dios toj Babilonia, a sk'o'n tu'n Dios ikyxjo tze'nku kye, ex Marks,* a nyakuj nk'wala, nxi kysma'n q'olb'il kye'y. **14** Kyq'olb'ink kyib'a kyxolxa tuk'a tkyaqil kyanmi'n. Noqit a tnuk'b'il Dios kyib'aja kykyaqila, ayi'y nimilqiy ti'j Crist.

---

* **5:6** Mt. 23:12; Lc. 14:11; 18:14; Sant. 4:10   * **5:7** Sal. 55:22;
Mt. 6:25-34   * **5:12** Silvano attaq juntl tb'i, a Silas; Kyb'i. 15:22,
40.   * **5:13** Kyb'i. 12:25; 13:13; 15:37-39; Col. 4:10; Flm. 24

**Ak'aj tu'jil tyol qman
New Testament in Mam Comitancillo; mam
(GT:mam:Mam)**

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mam

Dialect: Comitancillo

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mam [mam] (Comitancillo), Guatemala

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mam

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

f11695f1-c502-5440-819a-a3446d63525a